

Bemærkninger til forslaget

Den nuværende praksis

Ifølge ægteskabslovens § 49 skal der i forbindelse med separation eller skilsmisse træffes bestemmelse om, hvorvidt der skal påhvile en ægtefælle pligt til at yde bidrag til den andens underhold. Indgår ægtefællerne ikke selv aftale herom, afgør retten spørgsmålet om pligtens varighed, medens statsamterne fastsætter bidragets størrelse, jf. ægteskabslovens § 50, stk. 1.

I ægteskabslovens § 50, stk. 2, er der endvidere angivet en række forhold, som der skal tages hensyn til både ved afgørelsen af, om der skal fastsættes bidragspligt og ved fastsættelsen af bidragets størrelse. Herefter skal afgørelsen således træffes under hensyn til, i hvilket omfang den, der ønsker bidrag, selv kan skaffe sig et efter sine livsvilkår tilstrækkeligt underhold, og hvorvidt den anden part efter sine økonomiske forhold og de øvrige omstændigheder formår at udrede bidrag. Endvidere tages der hensyn til, om den, der ønsker bidrag, har behov for støtte til uddannelse eller lignende.

Hensynet til ægteskabets varighed indgår tillige i vurderingen. Ved lov nr. 209 af 5. april 1989 blev der gennemført en ændring af ægteskabslovens § 50, stk. 1. Herefter kan retten, med mindre der foreligger særlige omstændigheder, kun pålægge en ægtefælle bidragspligt for et bestemt tidsrum, der ikke kan overstige 10 år. Om baggrunden for ændringen anføres bl.a. følgende i bemærkningerne, jf. Folketingstidende 1988-89, Tillæg A, sp. 1124 ff.:

»Ægteskabets varighed nævnes udtrykkeligt som et af de forhold, som skal tages i betragtning ved afgørelsen om bidragspligt og afgørelsen om bidragsstørrelse. I almindelighed skal et ægteskab have været i nogle år, før der overhovedet kan blive tale om at fastsætte bidragspligt. Ved de korterevarende ægteskaber vil bidraget som oftest have karakter af en »starthjælp«.

Bidragspligten vil i almindelighed blive tidsbegrænset (til 1, 3, 5, 8 eller 10 år), men der forekommer også tilfælde med tidsubegrænset bidragspligt.

Der har i de senere år været en markant udvikling i retspraksis i retning af at begrænse antallet af tilfælde, hvor der overhovedet fastsættes bidragspligt, at anvende stadig kortere bidragsperioder og at be-

grænse anvendelsen af vilkår om tidsubegrænset bidragspligt til stadig færre sager.

Hvor der for ca. 20 år siden blev fastsat tidsubegrænset bidragspligt efter 10 års ægteskab og for ca. 15 år siden efter 15 års ægteskab, skal ægteskabet nu have været i over 20 år, før tidsubegrænset bidragspligt kommer på tale. Og selv ved disse meget langvarige ægteskaber er der i den nyeste retspraksis en tendens til at tidsbegrænse bidragspligten til 8 eller 10 år.

På denne baggrund forekommer det ikke tilfredsstillende at blive stående ved de gældende regler om ægtefællebidrag. Justitsministeriet finder, at man nu bør tilpasse ægteskabslovens regler om bidragspligt til den praksis, som har udviklet sig ved domstolene. «

Justitsministeriet er ikke i besiddelse af statistisk materiale, der belyser udviklingen i retspraksis siden vedtagelsen af lov nr. 209 af 5. april 1989. Det kan dog oplyses, at landsdommer, dr. jur. Svend Danielsen i Dommerforeningens Domsoversigter på baggrund af en gennemgang af landsrettens bidragsdomme fra begyndelsen af 1988 til sommeren 1990 har udarbejdet en oversigt over bidrag i langvarige ægteskaber, det vil sige ægteskaber, der på tidspunktet for byretsdømmen havde været i 20 år eller mere. Det fremgår bl.a. af oversigten, at andelen af tidsubegrænsede bidrag i langvarige ægteskaber er faldet med 56 pct. i 1981-1982 til 30 pct. i 1988-1990.

Om retspraksis anfører Svend Danielsen i øvrigt, at det generelle indtryk, for så vidt angår de korte og middellange ægteskaber, er, at der i perioden kun var få markante udviklingstendenser. Således koncentrerede dommene sig om stadig færre bidragspositioner, med 5 år som den hyppigst anvendte. En anden tendens var, at langvarige tidsbegrænsede bidrag først anvendtes i ægteskaber, der havde været i 14-16 år og da i form af bidrag i 8 år. Bidrag i 10 år syntes at være næsten forsvundet i ægteskaber, der havde været i under 20 år. (Retsudvalget alm. del-bilag 684 Folketingsåret 1991-92).

Det fremgår således implicit, at der ikke kun er tale om påleggelse af tidsubegrænset bidragspligt i tilfælde, hvor der foreligger særlige omstændigheder. Tidsubestemt bidragspligt bliver derimod brugt som en helt almindelig afgørelse.